

Tal till Per Rydén

När Per Rydén gick i sista ring på gymnasiet i Tranås blev han befriad från litteraturundervisningen. Skälet var att han redan hade läst allt.

Per Rydén har läst mer och skrivit fler böcker än dom flesta. Därtill har han sprungit 28 maratonlopp och fört ännu fler doktorander i mål.

Imponerande kvantierbara bedrifter, men det är inte i första hand för dessa som Per Rydén tilldelas Smålands Akademis och Hallpressens kulturpris till minne av Viktor Rydberg – utan framför allt för den enastående gärning inom litteraturvetenskapen och presshistorien som han utfört och för ett personligt präglat författarskap i Viktor Rydbergs anda.

Per Rydén är bosatt och verksam i Lund, men uppvuxen i Tranås och sommarsmålännning i Sommen, där han omvandlat samhällets smedja till en blomstrande kulturverkstad. Liksom Rydberg sträcker sig hans författarskap över både litteraturens och pressens fält och i sin forskning visar han hur litteratur- och presshistorien löper samman i en fruktbar förening.

Per Rydén har med förkärlek skildrat den tid då Rydberg verkade och har i flera böcker återuppväckt det oscarianska samhällets mentalitet för en nutida publik. I fjol tog han sig för att utge sin egen version av den svenska litteraturhistorien – *Sveriges nationallitteratur är inte bara historia* – där han analyserar vår litterära kanon i en kulturpolitisk resa genom hundra år. Men han blickar också framåt genom att försöka förutse litteraturens villkor i den digitala tidsåldern.

Viktor Rydberg är en av de författare som Per Rydén mest frekvent återkommer till i denna bok. Rydbergs ständiga prövning av sina ideal är också något som kännetecknar Per Rydéns mer personligt inriktade författarskap, framför allt i boken *Söndag*, som speglar hans egen livshistoria.

Jag har haft glädjen att på nära håll följa och samarbeta med *pressforskaren* Per Rydén. Per har varit en av huvudredaktörerna för *Den svenska pressens historia* och dessförinnan gjort en viktig pionjärinsats även inom detta område. Den svenska journalistkåren borde känna stolthet över att få sin historia skildrad med sådan vetenskaplig kvalitet och språklig elegans som Pers böcker också på detta fält präglas av. Han kan inte bara sina författare utan även sina publicister för att han läst dom – inte bara läst om dom.

I en av sina böcker skriver Per Rydén att han vill vara en vanlig människa, gärna ovanligt vanlig.

Må så vara. Vad han än tycker så visar han med sin gärning att han är en ovanligt ovanlig människa. Och en sällsynt värdig mottagare av ett pris till Viktor Rydbergs minne.

Jag har äran att få överlämna Smålands Akademis och Hallpressens kulturpris på 75 000 kronor till Viktor Rydbergs minne till Per Rydén.